

x

Književna poročila.

x

vstran od kulturnega gnoja. Tam se človek čuti domačega, čisto domačega, kos zraka in zemlje...»

Prijel je zopet za kost in začel glodati. Pa jo je takoj zalučil na krožnik in si podprl glavo.

«Čemu me ne puste na Prevesju? Nihče se ne bo pulil za ta kraj, meni pa je vseč, kar se da. Leonišče je za betežne starce. Kaj bi jaz med njimi, ki sem zdrav in še nisem v letih!»

Planil je s stola in stopil naravnost pred zrcalo.

«To so same spletke. Jaz bi jim moral o pravem času pokazati zobe, pa bi bilo vse prav.»

Začel je hoditi po sobi kakor splašena žival po zverinjaku. Ob vsakem koraku mu je žmikala voda v čevljih. Parkrat se je ustavil pred policami in ogledoval naslove knjig.

«Toliko knjig imate?»

«V podstrešju jih imam še dva zaboja.»

Skomizgnil je in se vrnil k zrcalu.

«Ali ste oženjeni?»

«Že davno.»

«Vas ne bi mikalo na Prevesje?»

«Težko!»

«Tam je lepo; skoro tako kakor v Zakraju.»

Posilil me je smeh.

«Ne verjamete?»

«Z Zakrajem se še živ človek ni pohvalil.»

«Seveda — kak tak razbrzdanec kakor ste vi! —»

Zmetal je nase pelerino in klobuk, stopil še enkrat k zrcalu, se ogledal z desne in leve in zagodrnjal:

«To so same spletke! Ne bom odnehal!»

Pograbil je kovčeg in hitel iz sobe brez pozdrava. Med vrati bi bil skoro podrl otroka, ki je silil k meni.

*Ni pravih slikarst. In prav slikarji na duhu opisani  
vabil ta gostarke. Ne rabil!!*

## Književna poročila.

Rabindranat Tagore: Vrtnar. Poslovenil Alojzij Gradnik. V Ljubljani 1922. Natisnila in založila Zvezna tiskarna, Str. 110.

Rabindra Nath Tagore (\* 1861.) je sin naroda, ki je imel poleg Grkov in Keltoev najizrazitejši dar pesništva in premore iz XV. ali XVI. stoletja pr. Kr. slavne sanskrske Vede in ep Mahabharato. Zaslovel pa je naš Indijec po vsem svetu, ko je kot prvi ter doslej edini Neevropejec dobil l. 1913. Noblovo nagrado. Najprej se je kajpada razneslo njegovo ime po britanskem imperiju, saj je pisatelj svoja dela, zasnovana prvotno v bengalsčini, preložil sam na angleščino. Ti prevodi, ki niso vselej doslovni, temveč okrajšani tu pa tam ali ponekod opisani, nam rabijo kot izvirnik.

x

## Književna poročila.

x

popolnosti, kakor bi pri drugih večjih narodih. V prepričanju, da se bo v bodoče možno izogniti sedanjim nedostatkem, osobito v ritmični prozi, ki ni utesnjena v železni suknjič ozkih pesniških oblik, hočem ovaditi nekaj opaženih pegic.

Tiskarski škrtat je izkotal dvojico hib, n. pr. jecljavi «nenehajajoči» dež (str. 95.). Geometričnemu duhu ne more biti pogodu, da se zaznamenujejo neštetokrat običajni, torej nepotrebni poudarki: zánje, lokávo, očéh, lásih, sijále, métal, na grédi, téme (na glavi), povésiš, molčánje, v pristánu, na dvóru, češčénje, zavečéra (za večera) itd. Nadalje: če hočete, da nam diakritični znaki res kaj povedo, naj se rabijo pravilno, ne pa takole: mrcé, stotéro, končá, nevedé i. dr. Slovensko naglašanje še daleko ni enotno, vendar dvomim, da bi kako narečje poznalo takele mestnike: v strahú, v kotú (52, 53, 59), ki so prihranjeni deblom s prvotno kratkim naglasom na zadnjem zlogu: stebèr, na stebèrù. Vendar pa je mogoče, da jih je zakrivila nedostatna korektura. Rodilnik na u ima vselej poudarjeno končnico, drugače se nadomešča z a, torej ne: iz stráhu (52). Zaradi enotnosti bi kazalo privzeti Breznikov pravopis, ki je utemeljen, razen par malenkosti. Potemtakem veljajo sledeče oblike: bakla (sl. plamenica), domov, dreviti, klavrn, kopel, nagnjenje, ničemrnost ali ničemurnost, modre (iz nem. Mieder, sl. živótnik), preden, preprost, svetiljka, svetloba, usoda, ve (2. os. mn. ž.). Razen tega bi slovnica zavrgel naslednje izraze: poročilo iz onega sveta (z), veter iz juga (od), prikazen izprhne (odp.), iz poznati (sp.), preiskušni kamen (preizkusni). Kjer po stari šegi še kramljajo, bi germanski d r e n j izpodrinili s prerivanjem ali z gnečo, za Prešernov z n a z biti nam služi morebiti, Dolenjec ne utegne, kadar obmejni rojaki n i m a j o č a s a. V zanikanem velelniku rabi le nedovršnik: ne zapuščaj nam. ne zapústi (94, 84). Breznaglasnice (enklitike) začenjajo stavke kvečjemu pri vprašanju, ne pa v trdili izjavi: Je čas (42, 94 bis, 101). Ločila so razsejana po nedoumnem načelu, niti po gramatično germanskem, niti po logično romanskem običaju.

Francosko-angleškim neodvisnim konstrukcijam je dr. Breznik napovedal boj: «we fly wing to wing» ni «letiva krila ob krilih», ampak «letiva s krilom ob krilu» (9), ali: sva lice pri licu in srce pri srcu (101, 82, 96). Neorganski so deležniki: brenčaje nam. brenčé (21), molčeče sediva nam. molčé (40), iskajoč (43) ima večkrat tudi pravo enačico «iščoč» (82), prizanešen (7), prav prizanesen. Koruzovo polje naj se prelevi v koruzno p. ali koruzišče. Goli genitiv se najraje nadomešča s svojilnim pridevnikom ali z dajalnikom: zardela so nevesti lica (5, 69). Tuje zveni: čakam n a vratih (67), ali: naberi duhteče spomine (duhtečih spominov, 105), ali: ocean vedno s t e g n e roke k nebu (stega, steza, izteguje, dviga, 82).

Nekega znanstvenika, ki proučuje našo dvojino, bolno po mestih in mejnih pokrajinah, bo zanimal primer: najina imena mi nista prišla v spomin (77, večkrat 98). Vsaj v verzih opuščajmo švabski besedni red: Koča ob vodi je zasenčena od čez kraj visečega drevesa (22) = viseče drevo je zasenčilo kočó kraj vode. Ah! veje mečejo svoje sence na s travo zaraščeno pot (80) = ... na pot, zarast o s travo. V 31. pesmi slove začetek:

Moje srce, ptič v pustinji, je našel svoje nebo v tvojih očeh.  
So zibélka jutra, so kraljestvo zvezd.

Iso Velikanović je pohrvatil ista stiha bolj umljivo:

Srce moje, ptica iz pustinje, našlo je u tvojim očima nebo svoje.  
Tvoje su oči kolijevka jutru, tvoje su oči kraljevstvo zvijezda.

Poleg tega je mojim ušesom ptič v puštinji (42) trdota kakor koprneč strepetava (10), ki se dá igrati ublažiti (koprné). Tudi naslednja zveza hrešči: otirajoč vrč s pestjo (96).

Posamezni slovenski pridevniki so navadni zgolj v določni obliki, n. pr. sleherni (67); a little boy, ki ga še ne poznamo, ni mali deček, temveč majhen d., a wandering madman je potujoč norec (82). Ako čitaš 77. pesem na glas, boš dojel izrazito aliteracijo: there she has no end of scouring and scrubbing of pots and pans, kar pa ne doni v našem besedilu: tam otira in pomiva lonce in na žive in mrtve (96), morda: otira piskre in ponve brez kraja in konca.

Za »glad« bi zadostoval doslovni »vesel« (čemu: vriskajoč? 13). Tawny locks ne ustreza bledim lasem (82); tawny, iz franc. tanné, pomeni žoltorjavo barvo čresla; prav je prevedeno drugje: rjavi lasje (100).

Dvoje izrazov me ni zadovoljilo v 42. pesmi, iz katere navedem prvo četrtino:

O BLAZNI, divno pijan;

Če odloputneš svoje duri in igraš norca pred množico;

Če izprazniš svojo mošnjo v eni sami noči in osle kažeš modrosti;

Če hodiš po čudnih potih in se igraš z nekoristnimi rečmi;

Ne skrbi za rimo in pravico;

Če razpneš svoja jadra pred viharjem in se veslo prelomi na dvoje,

Tedaj ti bom sledil, tovariš, in se opijem in pojdem med pse.

Rima in pravica! Izvirnik vsebuje rečenico: Reck not rhyme or reason. Poslednji samostalniški znači najprej pamet. Da je slovenitelj dejal rimo in razum, rimo in razsodnost, bi bil z aliteracijo vzbudil dojem stalne fraze kakor nemški Reim und Recht, dasi tolmačijo nemški slovarji omenjeno reklo z Sinn und Verstand. Ker pa v pričujoči kitici ni govora o pesništvu, ne gre jemati rhyme v sodobnem pomenu, ki se je razvil iz grške besede rhythmos, ampak v staronemškem zmislu: rim = red, vrsta, število. Z angleškim recilom bi se skladal tale stavek: Ne maraj za red in razum. — Trubar bi bil lahko posnemal trojni angleški r: Ne ródi za red in razum! saj je živel v protestantski dobi glagol róditi (= brigati se), kakor ga je slišal Fr. Erjavec nedavno v Podkrncih.

Druga netočnost tiči v besedah: pojdem med pse! Tagore pravi o možu, ki se namerava pobarabiti, kar po domače: I will go to the dogs. Premalo sem proniknil v svojstvo nemščine, da bi si upal soditi o pravilnosti sedanjega nemškega prevoda, ki je morda zavedel Gradnika: Ich werde unter die Hunde gehen. Splošno pa je razširjena rečenica: auf den Hund kommen (na nič priti, pasti na zadnjo zarezo, na dolnjo vejo, po zlu iti), ki je po Klugejevem mnenju nastala iz stare germanske navače, kockati za plen: ako se je pokazal pes, si propadel, ako pa svinja, blagor tebi. Odtod še v narečju Sau=As im Kartenspiel in buršikozni izraz: Sau(glück), Schwein haben. Skratka, Tagorejev junak se hoče zapiti, izgubiti, zavreči, ni mu do dostojnosti. A. Debeljak.

**H. Barbusse: Ogenj.** (Dnevnik desetnije.) Poslovenil Anton Debeljak. Ljubljana. Tiskovna zadruga. 1921. 337 str. Cena 18 Din.

Prav za prav je vseeno čudno, da je zagledal »Ogenj« brez ovinkov luč škrlatnih dni leta 1916! Kajti malokatero delo morda je tako strašen, preprost, a ravno vsled tega grmeč protest proti najgorostasnejšemu sadizmu, ki ga izkušajo na vse mogoče načine opravičiti in ki se sicer imenuje »militarizem«!